

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

МАТЕРІАЛИ

**ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
«ЗАПОРІЗЬКИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ
ФОРУМ - 2023»**

23-24 листопада 2023 року

Запоріжжя – 2023

МІКРОСКОПІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ АНАТОМІЧНОЇ БУДОВИ ЛИСТЯ *VALERIANA COLLINA*

В.І. Кокітко¹, В.М. Одинцова²

^{1,2}Запорізький державний медико-фармацевтичний університет (Запоріжжя)
valeriakokitko@gmail.com¹

Вступ. *Valeriana officinalis* L. s.l. – багаторічна трав'яниста рослина з родини Valerianaceae, яка є широко поширеною в Україні та у світі. Одним з видів роду *Valeriana*, що широко розповсюджений в м. Запоріжжя є *Valeriana collina*.

Офіційною лікарською сировиною *V. officinalis* є висушені, цілі або фрагментовані підземні частини *V. officinalis* – кореневище, оточене коренями та столонами. Завдяки різноманітному хімічному складу, препарати сировини *V. officinalis* проявляють снодійну, заспокійливу, болезаспокійливу, гіпотензивну, спазмолітичну та вітрогінну дії.

В останні роки науковці з багатьох країн світу почали вивчення малодослідженої сировини *V. officinalis* – надземної частини. Трава видів роду *Valeriana* є перспективним джерелом отримання флавоноїдів, що проявляють виражену антиоксидантну активність.

Розширення сировинної бази лікарських рослин з високим вмістом біологічно активних речовин та різноманітними терапевтичними ефектами є одним з основних завдань сучасної фармацевтичної науки. Тому, для подальшого дослідження нами було обрано надземну частину *V. collina*, як перспективну сировину для наукових досліджень та розробки високоефективних та безпечних фітопрепаратів.

Мета роботи. Морфолого-анатомічне дослідження будови листків валеріани горбкової (*V. collina*) для визначення основних діагностичних ознак.

Матеріали та методи дослідження. Сировину *V. collina* було заготовлено в липні 2023 році на правому березі р. Дніпро в м. Запоріжжя. Вивчення ознак анатомічної будови сировини проводили методом світлової мікроскопії з використанням мікроскопа Carl Zeiss Primo Star та цифрової камери Zeiss AxioCam ERc 5s. Фіксували результати за допомогою програми ZEISS ZEN (blue edition).

Результати та їх обговорення.

Листки *V. collina* прості, кінцеві, черешкові, супротивно-перехресні. Листя відрізняються за формою лопаті, верхівки, основи та їх прикріплення, осередку, кольору та розмірів. У молодих рослин листя зеленого або блідо-зеленого кольору, у дорослих рослин – жовтувато-зеленого або жовтувато-коричневого кольору.

Встановлено, що адаксіальна поверхня листової пластинки *V. collina* має великі хвилясті клітини, продихи відсутні. Абаксіальна поверхня складається з менших за розміром звивистих клітин та продихів аномоцитного типу, замикальні клітини продихів частіше оточені 4-ма епідермальними клітинами.

По поверхні листової пластинки, над жилкою та по краю пластинки розміщені прості волоски та залозисті трихоми.

Прості волоски – одноклітинні, спрямовані до верхівки листової пластинки. При основі волоски оточені кількома прямокутними клітинами, що утворюють форму розетки.

Залозисті трихоми зустрічаються рідше за прості волоски, частіше на абаксіальній поверхні листка. Складаються з овальної 2,-4,-8- клітинної голівки та одноклітинної, циліндричної ніжки.

Висновок. В результаті проведеного дослідження виявлені мікоморфологічні ознаки листя *Valeriana collina*. Встановлені їх важливі характеристики – особливості форми клітин адаксіальної та абаксіальної епідерми листка, розміщення та вид продихових апаратів, простих волосків та залозистих трихом. Отримані данні можуть бути використані при ідентифікації лікарської сировини *Valeriana collina*.